

Sosiaali- ja terveysvaliokunta

Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi terveydenhuoltolain, sosiaalihuoltolain ja sosiaalihuoltolain 52 §:n muuttamisesta

JOHDANTO

Vireilletulo

Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi terveydenhuoltolain, sosiaalihuoltolain ja sosiaalihuoltolain 52 §:n muuttamisesta (HE 178/2022 vp): Asia on saapunut sosiaali- ja terveysvaliokuntaan mietinnön antamista varten.

Asiantuntijat

Valiokunta on kuullut:

- sosiaalineuvos Juha Luomala, sosiaali- ja terveysministeriö
- neuvotteleva virkamies Päivi Nygren, sosiaali- ja terveysministeriö
- hallitussihteeri Henna Vidén, sosiaali- ja terveysministeriö
- johtava lakimies Pepe Uskelin, Lounais-Suomen aluehallintovirasto
- hallintoylihoitaja Anne Heikkilä, Helsingin kaupunki
- toimialajohtaja Minna Mykkänen, Pohjois-Savon hyvinvointialue
- johtaja Minna Taam-Ukkonen, Pohjois-Savon hyvinvointialue
- erityisasiantuntija Samuli Maxenius, Ammattikorkeakoulujen rehtorineuvosto Arene ry

Valiokunta on saanut kirjalliset lausunnot:

- opetus- ja kulttuuriministeriö
- Kirkkohallitus
- Niuvanniemen sairaala
- Helsingin ja Uudenmaan sairaanhoitopiiri
- Suomen Kuntaliitto
- Hyvinvointiala HALI ry

HALLITUKSEN ESITYS

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi terveydenhuoltolakia, sosiaalihuoltolakia ja pääosin kumottua sosiaalihuoltolakia. Sosiaali- ja terveysalan ammattikorkeakoulututkintoihin sisältyvästä harjoittelusta suoritettaisiin valtion varoista korvausta hyvinvointialueille, HUS-yhtymälle, Helsingin kaupungille, kunnalle, kuntayhtymälle ja yksityisiä sosiaali- ja terveyspalveluja tai varhaiskasvatuspalveluja tuottavalle yksikölle sekä Ahvenanmaan maakuntahallitukselle. Harjoitte-

Valiokunnan mietintö StVM 22/2022 vp

lusta aiheutuu palvelujärjestelmälle välillisiä kustannuksia harjoittelun suunnittelun, harjoittelijan perehdytyksen ja ohjauksen sekä korkeakoulujen kanssa tehtävän yhteistyön muodossa. Ammattikorkeakoulut ovat maksaneet sosiaali- ja terveydenhuollon ja varhaiskasvatuksen toimintayksiköiden kanssa tekemiensä sopimusten perusteella korvausta harjoittelusta aiheutuviin kustannuksiin. Korvausten yhteismäärä on ollut noin 14,2 miljoonaa euroa vuodessa.

Kaikkiin sosiaali- ja terveysalan ammattikorkeakoulututkintoihin sisältyy ammattitaitoa edistävää harjoittelua, jonka laajuus on tutkinnosta ja korkeakoulun opintosuunnitelmasta riippuen 45—120 opintopistettä. Ammattikorkeakouluopinnoista merkittävä osa tapahtuu käytännön harjoittelussa.

Esityksen tavoitteena on vaikuttaa siihen, että sosiaali- ja terveysalan opiskelijoille on tarjolla riittävästi harjoittelupaikkoja ja että opiskelijan saama ohjaus on laadukasta ja vastaa koulutukselle asetettuja tavoitteita. Esityksen tavoitteena on tukea mahdollisimman hyvät ammatilliset valmiudet omaavan henkilöstön valmistumista alalle. Muutos mahdollistaa ammattikorkeakoulujen maksamista korvauksista luopumisen.

Esitys liittyy valtion vuoden 2023 talousarvioesitykseen ja on tarkoitettu käsiteltäväksi sen yhteydessä.

Lait on tarkoitettu tulemaan voimaan 1.1.2023.

VALIOKUNNAN YLEISPERUSTELUT

Ammattikorkeakoulut ovat nykyisin maksaneet sosiaali- ja terveydenhuollon tai varhaiskasvatuksen toimintayksiköiden kanssa tekemiensä sopimusten perusteella korvausta sosiaali- ja terveysalan opiskelijoiden harjoittelusta toimintayksiköille aiheutuviin kustannuksiin. Hallituksen esityksen mukaan korvauksen maksaa jatkossa valtio hyvinvointialueille ja muille harjoittelupaikkoja tarjoaville toimijoille.

Korvauksen edellytyksenä on ehdotuksen mukaan sosiaali- ja terveydenhuollon tai varhaiskasvatuksen toimintayksikön ja ammattikorkeakoulun välinen sopimus, jossa muiden velvoitteiden ohella sovitaan harjoittelupaikkojen lukumäärästä ja siitä, miten ne kohdentuvat sosiaali- ja terveysalan koulutuksiin.

Hallituksen esityksen tavoitteena on vaikuttaa siihen, että sosiaali- ja terveysalan opiskelijoille on tarjolla riittävästi harjoittelupaikkoja ja että opiskelijan saama ohjaus on laadukasta ja vastaa koulutukselle asetettuja tavoitteita. Tavoitteena on tukea mahdollisimman hyvät ammatilliset valmiudet omaavan henkilöstön valmistumista sosiaali- ja terveysalalle ja siten myös edistää sosiaali- ja terveysalan henkilöstön riittävyttä sekä saatavuutta.

Sosiaali- ja terveysvaliokunta pitää lakiehdotuksia tarkoituksenmukaisina ja puoltaa niiden hyväksymistä täydennettyinä valtion mielisairaloissa ja kirkon yksiköissä suoritettua harjoittelun korvauksilla. Valiokunta ehdottaa lausumaa korvaukseen oikeutettujen organisaatioiden katta-

Valiokunnan mietintö StVM 22/2022 vp

vuoden seurannasta ja siitä, että hallitus ryhtyy tarvittaessa toimenpiteisiin lainsäädännön kehittämiseksi. (*Valiokunnan lausumaehdotus*)

VALIOKUNNAN YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT

1. Laki terveydenhuoltolain muuttamisesta

60 b §. Sosiaali- ja terveysalan ammattikorkeakoulututkintoon sisältyvän ammattitaitoa edistävän harjoittelun korvaus. Valiokunta ehdottaa säännöksen täydentämistä siten, että siinä mainitaan myös valtion mielisairaalat, Suomen evankelis-luterilainen kirkko, kirkon seurakunnat ja seurakuntayhtymät. Näissäkin järjestettävään harjoitteluun on tarkoituksenmukaista mahdollistaa koulutuskorvauksen maksaminen valtion varoista.

63 §. Koulutuskorvauksen ja tutkimusrahoituksen maksaminen. Valiokunta ehdottaa, että säännöksessä keskitetään koulutuskorvauksen ja tutkimusrahoituksen maksatustehtävät Lounais-Suomen aluehallintovirastolle.

2. Laki sosiaalihuoltolain muuttamisesta

60 b §. Koulutuskorvauksien maksaminen. Valiokunta ehdottaa, että säännöksessä keskitetään koulutuskorvauksen maksatustehtävät Lounais-Suomen aluehallintovirastolle.

60 d §. Sosiaali- ja terveysalan ammattikorkeakoulututkintoon sisältyvän ammattitaitoa edistävän harjoittelun korvaus. Valiokunta ehdottaa 1 momentin täydentämistä Suomen evankelis-luterilaisen kirkon, kirkon seurakunnan ja seurakuntayhtymän mahdollisuudella koulutuskorvaukseen.

VALIOKUNNAN PÄÄTÖSEHDOTUS

Sosiaali- ja terveysvaliokunnan päätösehdotus:

Eduskunta hyväksyy muuttamattomana hallituksen esitykseen HE 178/2022 vp sisältyvän 3. lakiehdotuksen.

*Eduskunta hyväksyy muutettuna hallituksen esitykseen HE 178/2022 vp sisältyvät 1. ja 2. lakiehdotuksen. (**Valiokunnan muutosehdotukset**)*

*Eduskunta hyväksyy yhden lausuman. (**Valiokunnan lausumaehdotus**)*

Valiokunnan muutosehdotukset

1.

Laki

terveydenhuoltolain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan terveydenhuoltolain (1326/2010) 63 §:n 2 momentti ja 66 §:n 1 momentti, sellaisina kuin ne ovat, 63 §:n 2 momentti laissa 581/2022 ja 66 §:n 1 momentti laissa 1294/2018, sekä lisätään lakiin uusi 60 b § seuraavasti:

60 b §

Sosiaali- ja terveysalan ammattikorkeakoulututkintoon sisältyvän ammattitaitoa edistävän harjoittelun korvaus

Hyvinvointialueelle, HUS-yhtymälle, Helsingin kaupungille, kunnalle ja kuntayhtymälle, valtion mielisairaалalle, Suomen evankelis-luterilaiselle kirkolle, kirkon seurakunnalle ja seurakuntayhtymälle, yksityisiä sosiaali- ja terveydenhuollon palveluja tuottavalle yksikölle sekä Ahvenanmaan maakuntahallitukselle suoritetaan koulutuskorvausta valtion varoista laskennallisin perustein sosiaali- ja terveysalan ammattikorkeakoulututkintoon sisältyvästä ammattitaitoa edistävästä harjoittelusta aiheutuvista kustannuksista. Korvaus perustuu ammattikorkeakoulun kanssa tehdyn sopimuksen mukaisesti toteutuneisiin harjoitteluviikkoihin. Harjoittelijalle on nimettävä ohjaaja, jonka tehtävänä on varmistaa harjoittelun laatu siten kuin siitä on osapuolten kesken sovittu.

63 §

Koulutuskorvauksen ja tutkimusrahoituksen maksaminen

Toteutuneisiin koulutuskuukausiin perustuva korvaus, rajatun lääkkeenmääräämisen edellyttämän koulutuksen korvaus sekä toteutuneisiin harjoitteluviikkoihin perustuva korvaus maksetaan puolivuositain hakemusten perusteella. Ensimmäisen vuosipuoliskon osalta korvausta on haettava viimeistään saman vuoden 30 päivänä syyskuuta ja toisen vuosipuoliskon osalta viimeistään seuraavan vuoden 31 päivänä maaliskuuta. Lounais-Suomen aluehallintoviraston ja Ahvenanmaan valtionviraston on ratkaistava määrääjassa jätetyt korvaushakemukset sen kalenterivuoden aikana, jona hakemus on saapunut. Lounais-Suomen aluehallintovirasto maksaa kuukau-

Valiokunnan mietintö StVM 22/2022 vp

sittain tutkimusrahoituksen yhteistyöalueen tutkimustoimikunnalle, joka maksaa rahoituksen edelleen hankkeiden toteuttajille.

— — — — —

66 §

Asetuksenantovaltuus

Lääkäri- ja hammaslääkärikoulutuksesta suoritettavan korvauksen suuruudesta ja korvauksen maksamisen muista perusteista ja menettelyistä säädetään sosiaali- ja terveysministeriön asetuksella. Rajatun lääkkeenmääräämisen edellyttämän koulutuksen korvauksen suuruudesta säädetään sosiaali- ja terveysministeriön asetuksella. Sosiaali- ja terveysalan ammattikorkeakoulututkintoon sisältyvästä ammattitaitoa edistävästä harjoittelusta suoritettavan korvauksen suuruudesta sekä korvauksen maksamisen perusteista ja muista korvauksen hakemiseen ja maksamiseen liittyvistä menettelyistä säädetään tarkemmin sosiaali- ja terveysministeriön asetuksella.

— — — — —

Tämä laki tulee voimaan _____
päivänä kuuta 20 ____.

2.

Laki

sosiaalihuoltolain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan sosiaalihuoltolain (1301/2014) 60 b §:n otsikko ja 1 momentti, sellaisina kuin ne ovat laissa 129/2019, sekä
lisätään lakiin uusi 60 d § seuraavasti:

60 b §

Koulutuskorvauksien maksaminen

Sosiaalityön erikoistumiskoulutukseen perustuva korvaus ja sosiaali- ja terveysalan ammattikorkeakoulututkintoon sisältyvään ammattitaitoa edistävään harjoitteluun perustuva korvaus maksetaan puolivuositain hakemusten perusteella. Ensimmäisen vuosipuoliskon osalta korvausta on haettava viimeistään saman vuoden 30 päivänä syyskuuta ja toisen vuosipuoliskon osalta

Valiokunnan mietintö StVM 22/2022 vp

viimeistään seuraavan vuoden 31 päivänä maaliskuuta. **Lounais-Suomen aluehallintoviraston** ja Ahvenanmaan valtionviraston on ratkaistava määräajassa jätetty korvaushakemus sen kalenterivuoden aikana, jolloin hakemus on saapunut.

— — — — —

60 d §

Sosiaali- ja terveysalan ammattikorkeakoulututkintoon sisältyvän ammattitaitoa edistävän harjoittelun korvaus

Hyvinvointialueelle, HUS-yhtymälle, Helsingin kaupungille, kunnalle ja kuntayhtymälle, **Suomen evankelis-luterilaiselle kirkolle, kirkon seurakunnalle ja seurakuntayhtymälle**, yksityiselle sosiaali- ja terveydenhuollon tai varhaiskasvatuksen palveluja tuottavalle yksikölle sekä Ahvenanmaan maakuntahallitukselle suoritetaan koulutuskorvausta valtion varoista laskennallisin perustein sosiaali- ja terveysalan ammattikorkeakoulututkintoon sisältyvästä ammattitaitoa edistävästä harjoittelusta aiheutuvista kustannuksista. Korvaus perustuu ammattikorkeakoulun kanssa tehdyn sopimuksen mukaisesti toteutuneisiin harjoitteluviikkoihin. Harjoittelijalle on nimettävä ohjaaja, jonka tehtävänä on varmistaa harjoittelun laatu siten kuin siitä on osapuolten kesken sovittu.

Sosiaali- ja terveysalan ammattikorkeakoulututkintoon sisältyvästä ammattitaitoa edistävästä harjoittelusta suoritettavan korvauksen suuruudesta sekä korvauksen maksamisen perusteista ja muista korvauksen hakemiseen ja maksamiseen liittyvistä menettelyistä säädetään tarkemmin sosiaali- ja terveysministeriön asetuksella.

Tämä laki tulee voimaan _____
päivänä kuuta 20 _____.

3.

Laki

sosiaalihuoltolain 52 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan sosiaalihuoltolain (710/1982) 52 §, sellaisena kuin se on laissa 588/2022,
seuraavasti:

Valiokunnan mietintö StVM 22/2022 vp

52 §

Hyvinvointialue ja sosiaalihuollon henkilökunnan koulutuksesta huolehtiva oppilaitos tai korkeakoulu voivat sopia sosiaalihuollon toimintayksiköiden käyttämisestä sosiaalihuollon koulutustoiminnan järjestämiseen.

Tämä laki tulee voimaan _____
päivänä kuuta 20 ____.

Valiokunnan lausumaehdotus

Eduskunta edellyttää, että hallitus seuraa korvaukseen oikeutettujen organisaatioiden kattavuutta ja ryhtyy tarvittaessa toimenpiteisiin lainsäädännön kehittämiseksi.

Helsingissä 27.10.2022

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

puheenjohtaja Markus Lohi kesk
varapuheenjohtaja Mia Laiho kok
jäsen Pekka Aittakumpu kesk
jäsen Kim Berg sd
jäsen Arja Juvonen ps
jäsen Pia Kauma kok
jäsen Hanna-Leena Mattila kesk
jäsen Ilmari Nurminen sd
jäsen Veronica Rehn-Kivi r
jäsen Minna Reijonen ps
jäsen Heidi Viljanen sd
jäsen Sofia Virta vihr
varajäsen Aino-Kaisa Pekonen vas

Valiokunnan sihteerinä on toiminut

valiokuntaneuvos Harri Sintonen